

Uw kind in het centrum

**De speelgroep –
informaties
voor ouders**

Houvast

In de **speelgroep** komen maximum 10 kinderen van 3 jaar tot begin kleuterklas samen, één tot drie keer per week (meestal 2 tot 3 uur), om vrij te spelen, te knutselen, verhalen te luisteren en te experimenteren.

Speelgroepen zijn constante, doorlopende groepen. Ze verschillen van crèches door tijdsduur, beperkte leeftijdsgroepen, doel en medewerking van de ouders.

Speelgroepen bieden kleine kinderen en ouders nieuwe contacte en impulse in een vergrootte wereld van ontmoetingen en ervaringen.

Twee belangrijke postulate in de **speelgroep** zijn: «Help me het zelf te doen!» (Maria Montessori), en «Zelf doen schept zelfvertrouwen!» (Lucie Hillenberg).

De **speelgroep** wordt door een speelgropleidster die een opleiding gevolgd heeft, geleid. Ze wordt geholpen door een ouderdeel (roterend), een stagièrre of door een tweede leidster (bij 6 tot 10 kinderen zijn twee opvangpersonen aanbevolen).

Verantwoordelijke instanties van **speelgroepen** zijn verenigingen, gemeentes, kerkelijke organisaties of bedrijven.

Tot het ontwerp van speelgroepen hoort de intensieve samenwerking met de ouders.

Speelgroepen worden noch hoofdzakelijk door de ouders gefinancierd. Gedeeltelijk krijgen ze subsidies van gemeentes of kerkelijke organisaties.

Bosspelgroepen hebben geen muren en geen dak – ze profiteren van de speeltuin natuur. (aanbeveling: tot 8 kinderen twee leidsters, vanaf 8–12 kinderen drie leidsters).

Punt voor punt ...

Spelen: het vrije spel staat in het centrum van elke speelgroep. Spelen betekent ontdekken, proberen, verwerken, wetmatigheden vinden, aan de werkelijkheid toetsen en in de fantasie uitproberen – kortom: Ervaren voor het leven opdoen.

Programma: Nee, er bestaat geen fix rooster voor een speelgroep. Wel grondgedachtes. Ze zien veelvoudige mogelijkheden en stimulerendes materiaal voor om te zingen, te knutselen, te schilderen, muziek te maken, zich te bewegen en toneel te spelen.

Integratie: ook allochtone kinderen en kinderen met een handicap hebben hun plaats in een speelgroep. Ze vinden vriendjes, leren de nieuwe taal en merken dat ze deel uitmaken van de groep. Dat doet niet alleen de kinderen, maar ook de ouders goed: voor vele is het een eerste stap weg van de isolatie.

Belevnisse: samen brood bakken, een toren bouwen. Schilderen op een grote ondergrond. Handen diep in de klei drukken. Na een fikse ruzie samen een prentenboek aankijken. Zich voor lachen krommen en dan in de stoeihoek een kussenschlacht beginnen. Tijdens een wandeling herfstbladeren zoeken en koeien aankijken.

Klei, zand, deeg, aarde, water, gras, stro, hout: Kleine kinderen nemen de wereld in zijn totaliteit waar met alle zintuigen. Ze voelen, tasten, ruiken, horen, kijken, proeven – en slaan hun waarnemingen op. De speelgroep biedt ze een feest voor alle zintuigen.

Groepdynamiek: Zich in een groep te bewegen en te bestaan vordert een kind. Andere meningen te accepteren en z'n eigen mening te verdedigen, dat moet je oefenen. In de speelgroep vinden kleine kinderen een ideaal oefenveld voor sociaal gedrag. Ouders die meewerken geven hun kind de mogelijkheid het gedrag van volwassenen te vergelijken.

Rollenspel: een keer «leeuw» te zijn en verschrikkelijk te brullen. Of als «poesje» de aandacht te vestigen. Zich als «geest» te verkleden en de anderen angst aan te jagen: in het rollenspel verwerkt het kind zijn belevenissen en kan alle mogelijkheden van zijn persoon uit proberen. Goed dat er in de speelgroep doeken zijn om te verkleden – en veel kinderen om mee te spelen.

Onontbeerlijk: Speelgroepen zijn al lang absoluut noodzakelijk geworden. De kleinfamilie, het toegenomen verkeer alsook het verdicht bouwen beperken de drang zich te bewegen en te ontdekken steeds meer. Speelgroepen zijn daarom gevraagde eilanden: daar kunnen kleine kinderen doen wat voor hun alomvattende ontwikkeling noodzakelijk is.

Proces in plaats van produkt: knutselwerk dat een kind van de speelgroep naar huis brengt, ziet er voor volwassenen soms een beetje raar uit. Voor het kind echter is het iets, dat het zelf van A tot Z gemaakt heeft : met ijver, concentratie en eigen ideeën. De speelgroep bevordert creatieve processen – Ze verlangt geen vastgelegd eindprodukt.

Preventie: Door preciese observatie registreerd de speelgroepsleidster mogelijke ontwikkelingsvertragingen, opvallend gedrag, speciale behoeftes van het kind. Samen met de ouders en als het nodig is samen met een experte kunnen stappen ondernomen worden – en weliswaar op een tijdpunt, waar de problemen nog niet uitgebroken zijn.

Medewerking van de Ouders: op geen niveau is de medewerking van de ouders zo intensief als in de speelgroep. Omdat speelgroepskinderen zich tussen twee werelden bewegen: hoe beter het contact tussen ouders en speelgroep speelt, hoe eerder vinden de kinderen zich terecht in beide werelden – en hoe makkelijker is het voor hun een eerste stap eruit te zetten.

Oriëntatiepunten

Waar vinden we een speelgroep?

Adressen zijn bij moeder- en vaderadviesbureaus, jeugdsekretariaten en jeugdbureaus als ook bij de gemeente verkrijgbaar. Ook bij het regionale speelgroepen kontaktnet: www.spielgruppe.ch

Waarom herken ik de kwaliteit van een speelgroep?

Uiterlijke kwaliteitskriterien:

Grootte van de groep (maximaal 10 kinderen).

- Opleiding en bijscholing van de leidster.
- Grootte van het verblijf van ca. 60qm (inkl. zijvertrekken).
- Speelgroepenhelp (medewerking van een van de ouders, een stagière of een tweede leidster).
- Openleggen van boekhouding en het inhouden van de normale randvoorwaarden zoals verzekeringen.

Innerlijke kwaliteitskriterien:

- Gaat het kind graag in de speelgroep?
- Is de omgang positief en inlevend?
- Vordert de speelgropleidster de samenwerking met de ouders?
- Voelen wij ons als ouders serieus genomen door de groepenleidster?

Wat leert mijn kind in de speelgroep?

Het leert zich in een gemeenschap te bewegen: met andere kinderen te spelen, te twisten, te lachen, te spreken en te vieren. Het leert nieuwe materialen kennen en zijn zinnen te gebruiken. Het leert een nieuw oefenveld kennen voor actieve, zelfgemaakte belevenisse. En het krijgt de kans zich in een beschutte omgeving van moeder en vader te lossen.

Wat brengt de speelgroep de ouders?

Ook ouders profiteren van de speelgroep: Ze kunnen nieuwe contacte opdoen, ze beleven hun kind in een groep. In gesprek met de speelgroepleidster krijgen ze een globaalbeeld van hun kind en kunnen vragen en problemen bespreken. En niet op de laatste plaats kunnen ze dank de speelgroep weer aan een creatieve, fantasievolle wereld deelnemen.

Tenslotte

«Kinderen hebben water, modder, struiken, dieren en plaatsen nodig, waar ze zelf werken en spelen mogen. Ze kunnen ook zonder deze dingen opgroeien, met tapijten, knuffeldieren of geasfalteerde straten en hofjes. Ze zullen het overleven – men moet zich echter niet verwonderen, als ze later bepaalde sociale grondbeginselen nooit meer leren»

Alexander Mitscherlich (1908 bis 1982)

Punt.

Informaties over speelgroepen
kann je opvragen onder
www.spielgruppe.ch

Verdere brochures können
bestelt worden bij:
IG Spielgruppen Schweiz
Im Schörli 1
CH-8600 Dübendorf
Telefon 044 822 02 21
laden@spielgruppe.ch

Bert Joris van Puijenbroek, nederlands / holländisch

Educational technical consultation: Esther Meier
Text and draft: Franziska Hidber, Textatelier silberfeder, Wil
Layout: Boni Zimmermann, bzDESKTOP, Hombrechtikon